

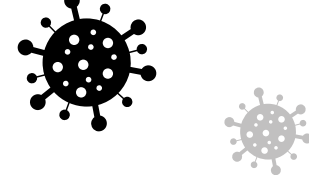

GGD
Amsterdam

Wat is de impact van corona op Amsterdamse jongeren en hoe is hun mentale gezondheid?

In deze factsheet leest u hoe het met Amsterdamse jongeren gaat midden in de coronaperiode in het najaar 2021. We beschrijven de invloed van corona op de mentale gezondheid en het welbevinden van leerlingen in klas 2 en 4 van het voorgezet onderwijs. De cijfers zijn afkomstig van de Corona Gezondheidsmonitor Jeugd 2021.

Wat is de invloed van de coronaperiode op jongeren in Amsterdam en in de verschillende stadsdelen? Dit is onderzocht in de Corona Gezondheidsmonitor jeugd 2021, een landelijk onderzoek naar de impact van de coronapandemie op de gezondheid en het welbevinden van jongeren in klas 2 en 4 van het voortgezet onderwijs. Het onderzoek is afgenomen in een bijzondere periode en de resultaten moeten dan ook in dit licht worden gezien. In het najaar van 2021 hadden de jongeren in de anderhalve jaar daarvoor het nodige meegemaakt: twee lockdowns, avondklok, schoolsluitingen gedurende 19 weken, digitale lessen en de 1,5 meter maatregel. Dit heeft gevolgen gehad voor hun schoolprestaties, de sociale contacten en de mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding.

Inhoudsopgave

Achtergrondkenmerken	3
Impact gebeurtenissen tijdens de coronaperiode	4
Behoefte aan hulp of steun tijdens coronaperiode	7
Leefomgeving tijdens lockdown	8
Weerbaarheid en mentale gezondheid	9
Stadsdelen	12
Over het onderzoek	23

Stadsdelen

Klik op het kaartje om direct naar een stadsdeel te gaan.

Kernpunten uit het onderzoek:

Impact corona:

- Najaar 2021 had driekwart van de Amsterdamse jongeren één of meer ingrijpende gebeurtenis(sen) in de coronaperiode meegemaakt, zoals quarantaine, coronabesmetting en ziekte, ziekenhuisopname of overlijden van een naaste (vaker dan landelijk); 22% gaf aan hier nog steeds last van te hebben (vaker dan landelijk). Voor de meeste jongeren lijkt de impact van de corona beperkt te zijn.
- Een kleine groep (7%) heeft een verhoogde kans op ernstige psychosociale klachten als gevolg van deze gebeurtenissen. Dit zijn circa 1.100 leerlingen uit klas 2 en 4 in het voortgezet onderwijs.
 - Deze groep jongeren ervaart vaker mentale problemen zoals stress, eenzaamheid en suïcidegedachten. Ook herstelt deze groep minder snel na een moeilijke periode, heeft minder vertrouwen in de toekomst en is minder vaak gelukkig.
 - Risicogroepen: meisjes en jongeren die niet bij beide ouders wonen.

Mentale gezondheid

- Driekwart van de Amsterdamse jongeren voelde zich in 2021 gelukkig (74%, minder vaak dan landelijk). Nederlandse jongeren voelden zich najaar 2021 minder vaak gelukkig dan vóór de coronaperiode.
- Amsterdamse jongeren ervaren meer stress, eenzaamheid en psychische klachten dan jongeren in de rest van Nederland.
- De meerderheid van de jongeren is voldoende weerbaar (88%, vergelijkbaar met landelijk); twee derde herstelt snel na een moeilijke periode (65%, vergelijkbaar met landelijk). Van de Amsterdamse jongeren heeft 57% (veel) vertrouwen in de toekomst; dat is vaker dan landelijk. Jongens en jongeren die bij beide ouders wonen laten een gunstiger beeld zien.
- Meisjes en jongeren die niet bij beide ouders wonen scoren op het gebied van mentale gezondheid veel ongunstiger. Ze voelen zich vaker eenzaam, hebben meer psychische klachten en hebben vaker suïcidegedachten en stress.
- Bijna de helft van de jongeren voelt zich vaak gestrest; vooral door school of huiswerk. Stress wordt vooral ervaren door meisjes, vierdeklassers, havo/vwo-leerlingen, jongeren met een westerse migratieachtergrond en jongeren die niet bij beide ouders wonen.

Achtergrondkenmerken

Tabel 1

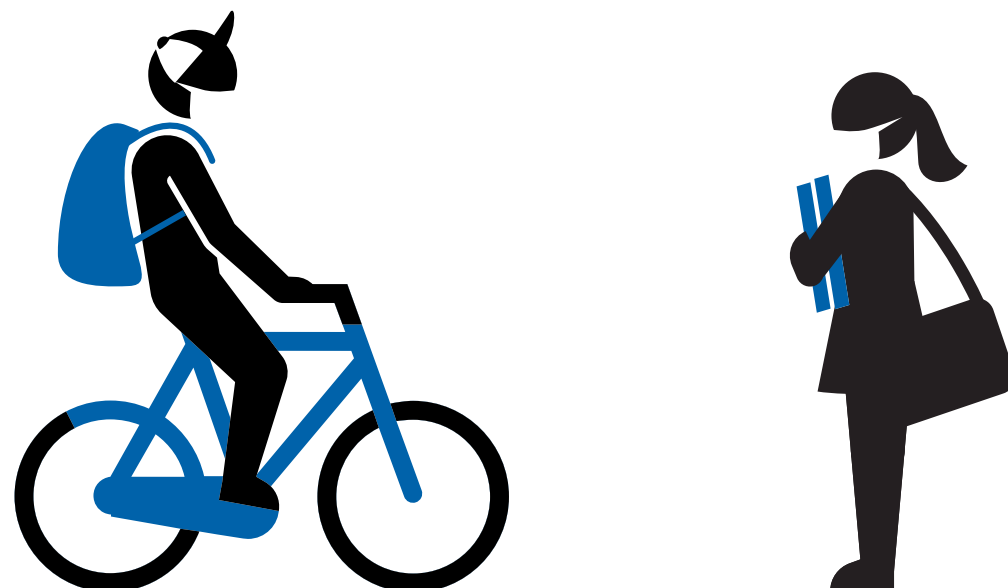
Achtergrondkenmerken leerlingen 2e en 4e klas voortgezet onderwijs (%)

	Aantal
Leerlingen klas 2 en 4¹	15.780
Geslacht¹	%
Jongen	51
Meisje	49
Klas¹	%
Klas 2	48
Klas 4	52
Onderwijsniveau¹	%
Vmbo	40
Havo/Vwo	60
Stadsdelen obv woonadres¹	%
Centrum	6
West	13
Nieuw-West	22
Zuid	13
Oost	19
Noord	15
Zuidoost	12

1. Peildatum 1-10-2021. Bron: DUO/CBS.

Deelnemers

Er deden 5.279 Amsterdamse jongeren mee aan de monitor. Dit zijn leerlingen uit klas 2 en 4 van het regulier voortgezet onderwijs (respons 33%). In de 2e klas waren de meeste leerlingen 13 of 14 jaar en in de 4e klas 15 of 16 jaar. In de onderzoekspopulatie is het aandeel jongeren zonder migratieachtergrond 43%, met een niet-westerse migratieachtergrond 45% en met een westerse migratieachtergrond 12%. Van de jongeren woont 71% bij beide ouders en 29% woont niet bij beide ouders.

Impact gebeurtenissen tijdens de coronaperiode

Tabel 2

Gebeurtenissen die leerlingen meemaakten tijdens de coronaperiode (%)

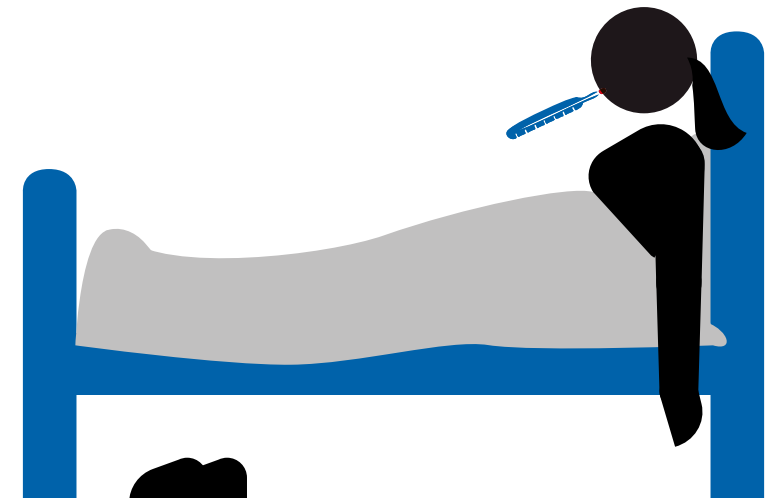
Gebeurtenis meegemaakt tijdens de coronaperiode	Amsterdam	Nederland	
Zelf in quarantaine geweest	58	52	*
Zelf corona gehad	23	18	*
Naaste heeft corona gehad	42	40	*
Naaste in ziekenhuis gelegen vanwege corona	12	9	*
Naaste in ziekenhuis gelegen niet vanwege corona	17	17	
Naaste overleden aan corona	6	5	*
Naaste overleden niet door corona	14	12	*
Minder werk of inkomen voor (één van) de ouders	15	11	*
Een of meer gebeurtenissen meegemaakt tijdens de coronaperiode	79	74	*

* significant verschil tussen Amsterdam en Nederland.

Amsterdamse jongeren vaker last van gebeurtenis(sen) coronaperiode

Gebeurtenissen tijdens de coronaperiode, zoals quarantaine, coronabesmetting en ziekte of overlijden van een naaste, kunnen grote impact hebben op jongeren. Wat blijkt: Amsterdamse jongeren (79%) maakten deze gebeurtenissen vaker mee dan leeftijdsgenoten elders in Nederland (74%). Ook kwam het bij hen vaker voor dat hun ouders minder werk of inkomen hadden (zie Tabel 2).

Najaar 2021 geeft ruim één op de vijf Amsterdamse jongeren (22%) aan nog last te hebben van deze gebeurtenis(sen) uit de coronaperiode. Dit percentage is hoger dan landelijk (20%). Het vaakst hebben zij nog last van het overlijden van een naaste (wel of niet door corona), een ziekenhuisopname van een naaste (wel of niet door corona) en van verlies van werk of inkomen van de ouders.

Impact gebeurtenissen tijdens de coronaperiode

1 op de 14 jongeren verhoogde kans op ernstige psychosociale klachten

Gelukkig is voor de meeste Amsterdamse jongeren de impact van deze gebeurtenissen beperkt. Echter, een klein deel (7%) heeft als gevolg van deze gebeurtenissen een verhoogde kans op ernstige psychosociale klachten². In vergelijking met de andere grote steden en Nederland hebben jongeren in Amsterdam (net als in Rotterdam) vaker last van de gebeurtenissen in de coronaperiode (figuur 1).

Meeste impact gebeurtenissen bij meisjes en jongeren die niet bij beide ouders wonen

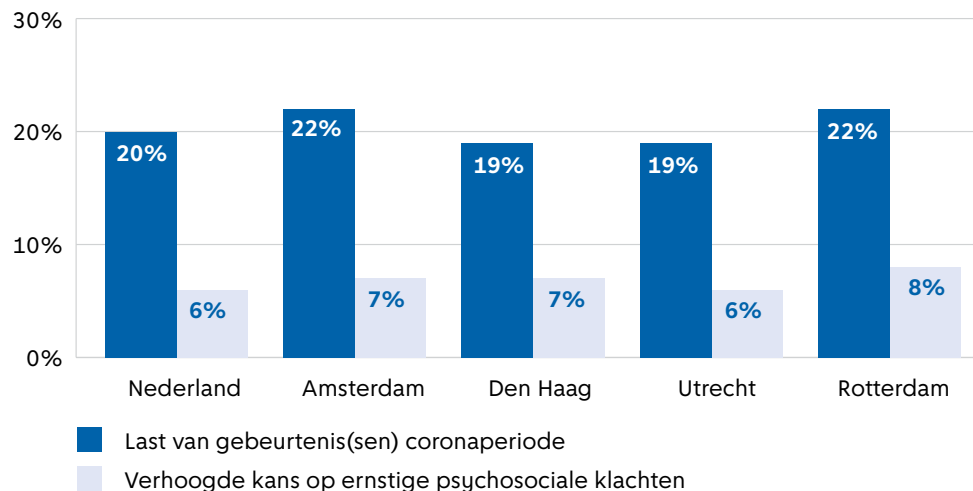
Meisjes in Amsterdam hebben vaker dan jongens last van een impactvolle gebeurtenis tijdens de coronaperiode en ruim twee keer vaker kans op ernstige psychosociale klachten (figuur 2). Ook de thuissituatie lijkt een rol te spelen; jongeren die niet met beide ouders in één huis wonen hebben vaker last van een gebeurtenis en een verhoogde kans op ernstige psychosociale klachten. Als we specifiek kijken naar meisjes die niet bij beide ouders wonen heeft 13% een verhoogde kans op ernstige psychosociale klachten. Leeftijd, onderwijsniveau en herkomst spelen hierbij geen rol.

2) De impact van de gebeurtenissen is gemeten met de CRIES-13; een vragenlijst die posttraumatische stressklachten meet.

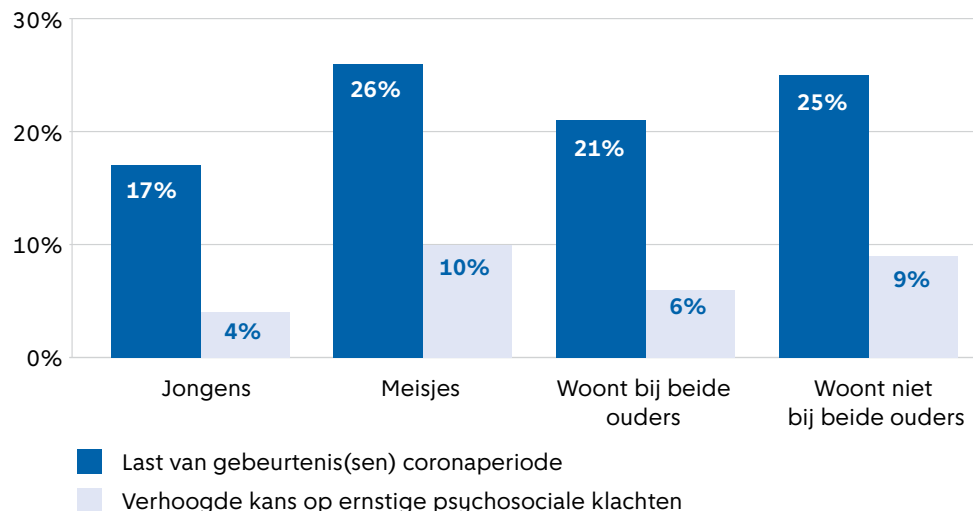
Figuur 1

Impact corona op mentale gezondheid in Nederland en G4 (%)

Figuur 2

Impact corona op mentale gezondheid onder kwetsbare groepen (%)

Impact gebeurtenissen tijdens de coronaperiode

Sterke samenhang mentale problemen en impact gebeurtenissen

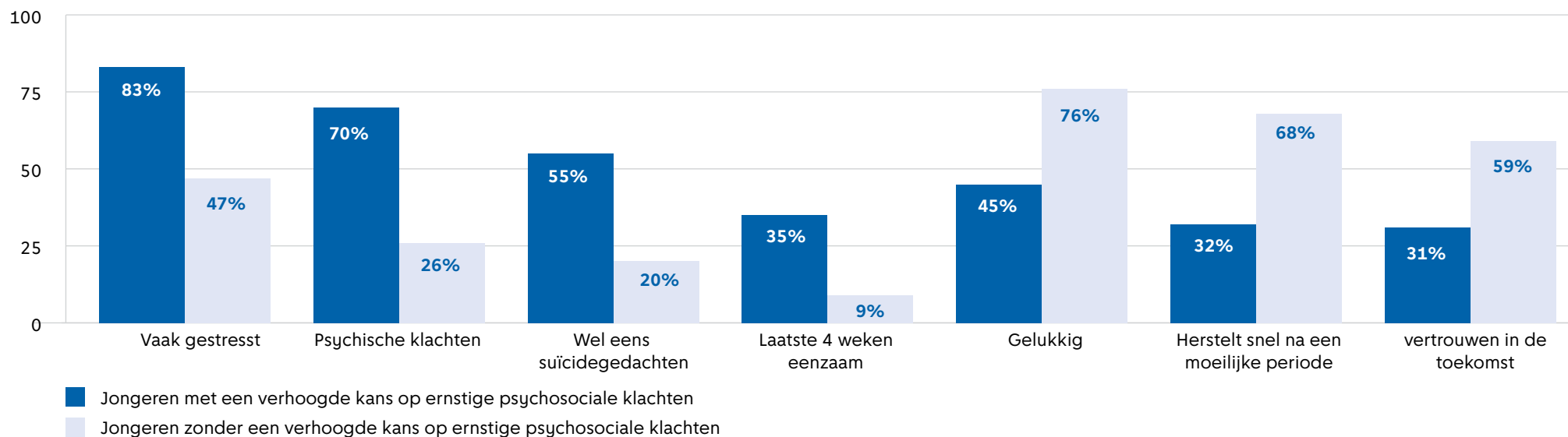
Circa 1.100 jongeren in klas 2 en 4 van het voorgezet onderwijs (7%) hebben een verhoogde kans op ernstige psychosociale klachten door de gebeurtenissen tijdens de coronaperiode. Dit is een kwetsbare groep (figuur 3). Deze jongeren ervaren vaker stress, psychische klachten³ en eenzaamheid en hebben vaker suïcide-

gedachten dan jongeren zonder een verhoogde kans op ernstige psychosociale klachten. Omgekeerd is te zien dat jongeren zonder een verhoogde kans op ernstige psychosociale klachten vaker aangeven gelukkig te zijn, sneller herstellen na een moeilijke periode en meer vertrouwen hebben in de toekomst.

Figuur 3

Samenhang impact corona en mentaal welbevinden (%)

3) Psychische klachten is gemeten met de MHI-5.

Behoefte aan hulp of steun tijdens coronaperiode

Jongeren in Amsterdam staan vaker alleen bij behoefte aan extra hulp of steun

Vier op de tien jongeren hadden tijdens de coronaperiode extra hulp of steun nodig (42%), vooral voor schoolwerk en vanwege een gevoel 'niet lekker in zijn/haar vel' te zitten (zie kader). Zorgwekkend: negen procent van de jongeren had behoefte aan extra steun, maar kon bij niemand terecht. Dit betreft 1.400 leerlingen uit klas 2 en 4. Deze percentages liggen in Amsterdam hoger dan in de rest van Nederland. Amsterdamse meisjes en jongeren die niet bij beide ouders wonen kunnen het vaakst bij niemand terecht (beide 10%) (zie tabel 3). Onder meisjes die niet bij beide ouders wonen is dit 13%. Vmbo-leerlingen kunnen minder vaker bij iemand terecht als ze een probleem hebben dan havo/vwo-leerlingen. Dat geldt ook voor jongeren met een niet- westerse migratieachtergrond.

Van de Amsterdamse jongeren had 42% tijdens de coronaperiode extra hulp of ondersteuning nodig:

- bij schoolwerk (26%)
- omdat zij niet lekker in hun vel zaten (18%)
- thuis bij ruzies en problemen met ouders (6%)
- vanwege lichamelijke klachten en pijn (5%)
- met zorg voor zieke familieleden thuis (3%)
- over leven in coronatijd (3%)
- bij andere dingen (4%)

Tabel 3

Behoefte aan extra hulp of steun bij leerlingen (%)

Behoefte aan extra hulp of steun				Behoefte aan hulp of steun, maar kan bij niemand terecht			
	Amsterdam	42	*	Amsterdam	9	*	
	Nederland	39		Nederland	6		
	Jongens	35	*	Jongens	6	*	
	Meisjes	49		Meisjes	10		
	Bij beide ouders	40	*	Bij beide ouders	8	*	
	Niet bij beide ouders	47		Niet bij beide ouders	10		

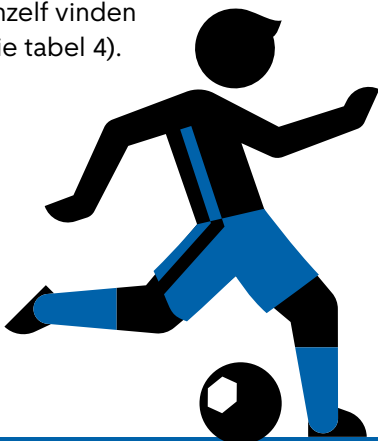
*= significant verschil tussen groepen ($p < 0.05$).

Leefomgeving tijdens lockdown

Sporten en bewegen in de buurt makkelijk voor jongens en havo/vwo-leerlingen

Jongeren hadden in het najaar 2021 twee lockdowns meegemaakt, waarvan de laatste in de winter 2020 tot en met voorjaar 2021. Lockdowns kunnen van grote invloed zijn op het leven van jongeren: zo waren er minder mogelijkheden om te sporten en werd er meer tijd thuis doorgebracht. Toch vond tijdens de lockdowns de helft van de Amsterdamse jongeren het makkelijk om te sporten en te bewegen in de buurt. Dit percentage is hoger dan in de rest van Nederland. Circa driekwart van de jongeren (73%) kon thuis een plek voor zichzelf vinden als hij/zij dat nodig had. Voor hun leeftijdsgenoten in Nederland ligt dit percentage hoger (78%). Voor jongens, havo/vwo-leerlingen en jongeren die bij beide ouders wonen was het makkelijker om te sporten en te bewegen in de buurt. Ook konden zij vaker een plek voor zichzelf vinden als zij dat nodig hadden (zie tabel 4).

Tabel 4

Makkelijk sporten/bewegen en plek voor zichzelf thuis tijdens lockdown (%)

Vond het makkelijk om te sporten en te bewegen in de buurt				Kon thuis voor zichzelf een plek vinden als hij/zij dat nodig had			
	Amsterdam	50	*	Amsterdam	73	*	
	Nederland	48		Nederland	78		
	Jongens	56	*	Jongens	76	*	
	Meisjes	45		Meisjes	70		
	Klas 2	52	*	Klas 2	74	*	
	Klas 4	48		Klas 4	71		
	Vmbo	44	*	Vmbo	69	*	
	Havo/Vwo	54		Havo/Vwo	75		
	Nederlands	53	*	Nederlands	76	*	
	Westers	49		Westers	73		
	Niet-Westers	47		Niet-Westers	69		
	Bij beide ouders	52	*	Bij beide ouders	75	*	
	Niet bij beide ouders	45		Niet bij beide ouders	67		

*= significant verschil tussen groepen (p<0.05).

Weerbaarheid en mentale gezondheid

Najaar 2021 was de coronaperiode anderhalf jaar aan de gang en beïnvloedde in meer of mindere mate het welbevinden van jongeren. In hoeverre ervaren de Amsterdamse jongeren mentale gezondheidsproblemen zoals eenzaamheid, somberheid en stress? Mentale gezondheidsproblemen kunnen een gevolg zijn van een nare gebeurtenis, maar kunnen ook een rol spelen bij in hoeverre het moeilijk is om juist om te gaan met vervelende gebeurtenissen zoals die tijdens de coronaperiode. Kenmerken van mentale gezondheid als weerbaarheid en vertrouwen in de toekomst kunnen juist beschermend werken wanneer iemand iets vervelends meemaakt.

Amsterdamse jongeren positiever over de toekomst

Najaar 2021 is het merendeel van de Amsterdamse jongeren weerbaar⁴ (88%). Landelijke trendcijfers laten zien dat het aandeel leerlingen dat weerbaar is, daalde van 93% in 2015 naar 88% in 2021. Twee derde van de Amsterdamse jongeren geeft aan snel te herstellen na een moeilijke periode en 41% van de jongeren vindt het makkelijk

om stressvolle gebeurtenissen te doorstaan. Op deze drie kenmerken, die jongeren helpen om met de impact van de corona om te gaan, scoren Amsterdamse jongeren gelijk aan leeftijdsgenoten in de rest van Nederland. Positief: Amsterdamse jongeren hebben meer vertrouwen in de toekomst dan jongeren in de rest van Nederland (57% versus 53%).

Tabel 5

Weerbaarheid, veerkracht en vertrouwen in de toekomst (%)

 Is voldoende weerbaar ⁴	 Herstelt snel na een moeilijke periode	 Vindt het makkelijk om stressvolle gebeurtenissen te doorstaan	 Heeft veel vertrouwen in de toekomst
 Amsterdam 88 Nederland 88	Amsterdam 65 Nederland 65	Amsterdam 41 Nederland 42	Amsterdam 57 * Nederland 53
 Jongens 91 * Meisjes 86	Jongens 76 * Meisjes 56	Jongens 51 * Meisjes 31	Jongens 68 * Meisjes 46
 Klas 2 87 Klas 4 89	Klas 2 67 Klas 4 64	Klas 2 41 Klas 4 42	Klas 2 61 * Klas 4 52
 Vmbo 88 Havo/Vwo 88	Vmbo 66 Havo/Vwo 65	Vmbo 42 Havo/Vwo 41	Vmbo 59 * Havo/Vwo 55
 Nederlands 87 * Westers 85 Niet-Westers 90	Nederlands 65 Westers 62 Niet-Westers 67	Nederlands 40 * Westers 36 Niet-Westers 44	Nederlands 56 * Westers 52 Niet-Westers 59
 Bij beide ouders 89 * Niet bij beide ouders 86	Bij beide ouders 68 * Niet bij beide ouders 59	Bij beide ouders 42 Niet bij beide ouders 40	Bij beide ouders 59 * Niet bij beide ouders 52

*= significant verschil tussen groepen (p<0.05).

4) Weerbaarheid is gemeten met een vragenlijst bestaande uit 8 stellingen, waaronder 'Ik laat mij makkelijk overhalen om dingen te doen die ik niet wil' of 'Ik kan heel goed nee zeggen tegen mijn vrienden'.

Weerbaarheid en mentale gezondheid

Amsterdamse jongeren meer mentale klachten

Het merendeel van de Amsterdamse jongeren voelde zich in 2021 (zeer) gelukkig (74%); 7% was niet gelukkig, 19% neutraal. Landelijke cijfers laten een ongunstige trend zien; het aandeel leerlingen dat zich (zeer) gelukkig voelt is gedaald van 84% in 2019 naar 77% in 2021. In hoeverre ervaren Amsterdamse jongeren mentale gezondheidsproblemen zoals eenzaamheid, somberheid en stress? De helft van de jongeren ervaart vaak stress, vooral door school of huiswerk en door alles wat er gedaan moet

worden. Een derde van de jongeren had psychische klachten. Bijna één op de drie jongeren voelde zich de afgelopen 4 weken eenzaam; 11% voelde zich vaak of (bijna) altijd eenzaam. Amsterdamse jongeren scoren hierbij minder gunstig dan jongeren in de rest van Nederland. Van de jongeren gaf 22% aan in het afgelopen jaar suïcidegedachten te hebben gehad; 6% had (heel) vaak suïcidegedachten. In Amsterdam is dit percentage (net als in Rotterdam) iets hoger dan in de andere grote steden en Nederland (5%).

Tabel 6

Geluk, psychische klachten, eenzaamheid, suïcidegedachten en stress (%)

 Voelt zich meestal (zeer) gelukkig	 Psychische klachten ⁵	 Vaak of (bijna) altijd eenzaam afgelopen 4 weken	 Wel eens suïcide- gedachten afgelopen jaar	 Voelt zich (zeer) vaak gestrest door één of meer factoren
 Amsterdam Nederland74 * 77	Amsterdam Nederland30 * 27	Amsterdam Nederland11 * 10	Amsterdam Nederland22 21	Amsterdam Nederland49 * 44
 Jongens Meisjes81 * 68	Jongens Meisjes16 * 41	Jongens Meisjes6 * 16	Jongens Meisjes14 * 28	Jongens Meisjes34 * 64
 Klas 2 Klas 476 * 72	Klas 2 Klas 426 * 33	Klas 2 Klas 410 * 13	Klas 2 Klas 423 22	Klas 2 Klas 445 * 53
 Vmbo Havo/Vwo73 74	Vmbo Havo/Vwo27 * 32	Vmbo Havo/Vwo10 * 12	Vmbo Havo/Vwo21 23	Vmbo Havo/Vwo42 * 54
 Nederlands Westers Niet-Westers76 * 69 74	Nederlands Westers Niet-Westers30 * 35 28	Nederlands Westers Niet-Westers11 * 15 10	Nederlands Westers Niet-Westers24 * 27 19	Nederlands Westers Niet-Westers50 * 58 46
 Bij beide ouders Niet bij beide ouders78 * 65	Bij beide ouders Niet bij beide ouders26 * 38	Bij beide ouders Niet bij beide ouders9 * 17	Bij beide ouders Niet bij beide ouders19 * 30	Bij beide ouders Niet bij beide ouders46 * 57

*= significant verschil tussen groepen (p<0.05).

5) Psychische klachten is gemeten met de MHI-5.

Weerbaarheid en mentale gezondheid

Mentale gezondheid: grootste verschillen tussen jongen en meisjes

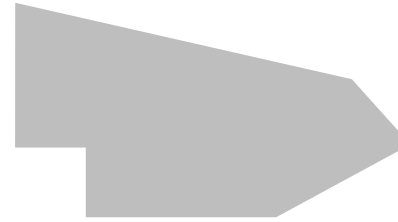
Als we groepen met elkaar vergelijken, zijn de verschillen vooral groot tussen jongens en meisjes. Dit geldt voor bijna alle in dit onderzoek gemeten kenmerken van mentale gezondheid (zie tabel 5 en 6). Meisjes zijn drie keer vaker 'vaak of (bijna) altijd' eenzaam, hebben ongeveer twee keer vaker psychische klachten, suïcide gedachten en stress. Vooral meisjes op het havo/vwo ervaren veel stress (70%). Ook zien we relevante verschillen tussen jongeren die niet of wel bij beide ouders wonen. Omgekeerd laten de resultaten zien dat jongens en jongeren die bij beide ouders wonen vaker weerbaar zijn, sneller herstellen na een moeilijke periode en meer vertrouwen hebben in de toekomst.

Ook zien we verschillen tussen jongeren die thuis wel of geen moeite met rondkomen ervaren. Van de jongeren gaf 6% aan dat zij thuis enige of grote moeite met rondkomen ervaren. Deze groep rapporteert vaker psychische klachten, eenzaamheid, suïcide gedachten en stress. Ook scoren zij ongunstiger op beschermende factoren als weerbaarheid, vertrouwen in de toekomst, omgaan met stressvolle gebeurtenissen en snel herstellen na een moeilijke periode.

Stadsdelen

Zijn er najaar 2021 verschillen tussen de stadsdelen in Amsterdam voor wat betreft de impact van corona op jongeren in de 2^e en 4^e klas van het voortgezet onderwijs? Zien we verschillen bij jongeren in de stad wat betreft bewegen of sporten in de buurt tijdens de lockdown? Zijn de mentale gezondheidsproblemen bij jongeren gelijk verdeeld over de stad. In de drie figuren op pagina 13, 14 en 15 worden de verschillen zichtbaar tussen de stadsdelen. Vervolgens worden de opvallende punten per stadsdeel beschreven.

De verschillen tussen de stadsdelen zijn in beeld gebracht met vijf kleuren (donkergroen, lichtgroen, geel, oranje en rood). Donkergroen geeft aan dat een stadsdeel relatief gunstig scoort ten opzichte van de andere stadsdelen. Het betekent niet perse dat er weinig of geen problemen zijn. Rood geeft aan dat een stadsdeel relatief ongunstig scoort. Het betekent niet dat er automatisch (heel) veel problemen zijn. Alleen bij indicatoren waarbij de resultaten significant verschillen per stadsdeel krijgen de stadsdelen een kleur. Als een indicator een grijze kleur heeft, is er dus geen significant verschil tussen de stadsdelen.

Gunstig Ongunstig

 Geen significant verschil tussen stadsdelen

Stadsdelen

In figuur 4 wordt per stadsdeel weergegeven wat jongeren hebben meegemaakt tijdens de coronaperiode en welke impact die heeft gehad op de jongeren. In Zuid, Centrum en Oost geven jongeren relatief vaak aan een gebeurtenis te hebben meegemaakt tijdens de coronaperiode. Gebeurtenissen die de grootste impact hebben op jongeren zijn: 1) het overlijden van een naaste door corona; dit komt het vaakst voor in Nieuw-West en Zuidoost, 2) een ziekenhuisopname van een naaste door corona; komt het vaakst voor in Nieuw-West en 3) verlies van werk en inkomen van één van de ouders; komt het vaakst voor in het Centrum en Zuidoost. Stadsdelen verschillen niet in het aandeel jongeren dat nog last heeft van gebeurtenissen tijdens de coronaperiode, het aandeel leerlingen met een verhoogde kans op psychosociale klachten door deze gebeurtenissen of het aandeel jongeren dat behoefte had aan hulp en steun tijdens de coronaperiode.

Figuur 4 Impact Corona (%)	Centrum	West	Nieuw-West	Zuid	Oost	Noord	Zuidoost	Amsterdam	Nederland
Heeft een of meer ingrijpende gebeurtenissen meegemaakt tijdens de coronaperiode	82	74	75	85	82	79	77	79	74
Zelf in quarantaine geweest	63	56	53	64	61	55	53	58	52
Zelf corona gehad	26	22	24	23	22	22	15	23	18
Naaste heeft corona gehad	43	39	44	46	44	43	37	42	40
Naaste heeft in ziekenhuis gelegen door corona	11	11	16	12	11	14	13	12	9
Naaste is overleden door corona	6	4	9	6	5	8	9	6	5
Minder werk of inkomen voor (een van) mijn ouders	22	17	11	15	16	15	20	15	11
Heeft nog last van de gebeurtenissen die hij/zij heeft meegemaakt tijdens de coronaperiode	29	21	21	24	22	23	22	22	20
Door deze gebeurtenissen verhoogde kans op ernstige psychosociale klachten	8	9	8	6	7	8	9	7	6
Had tijdens de coronaperiode extra hulp of steun nodig	50	44	40	46	43	41	42	42	39
Behoeftte aan hulp of steun tijdens de coronaperiode maar kan bij niemand terecht	8	11	9	7	8	7	12	9	6

Stadsdelen

In figuur 5 is te zien dat de helft van de Amsterdamse jongeren het makkelijk vond om in de buurt te sporten of te bewegen tijdens de lockdown. In West, Noord en Zuidoost is dit percentage lager dan gemiddeld. Jongeren in Noord (70%) en Zuidoost (64%) geven minder vaak aan dat zij thuis een plek konden vinden tijdens de lockdown als zij dat nodig hadden.

Figuur 5
Leefomgeving tijdens lockdown (%)

	Centrum	West	Nieuw-West	Zuid	Oost	Noord	Zuidoost	Amsterdam	Nederland
Vond het makkelijk om in de buurt te sporten/ bewegen tijdens lockdown	51	45	50	54	55	45	47	50	48
Kon thuis een plek voor zichzelf vinden als hij/zij dat nodig had tijdens lockdown	75	73	75	74	74	70	64	73	78

Stadsdelen

In figuur 6 zien we dat jongeren in de verschillende stadsdelen niet verschillen voor wat betreft de beschermende factoren zoals weerbaarheid, omgaan met stress en snel herstel na een moeilijke periode. Ook hebben jongeren in de verschillende stadsdelen vergelijkbaar vaak vertrouwen in de toekomst. De mentale problemen zijn echter niet gelijk verdeeld over de stad. Psychische klachten en suïcidegedachten komen relatief vaker voor onder jongeren in Centrum en Zuidoost. Het aandeel jongeren dat aangaf (zeer) gelukkig te zijn, is het hoogst in Nieuw-West en Zuid en het laagst in Centrum, West en Zuidoost. Jongeren in Zuidoost ervaren het vaakst eenzaamheid.

Figuur 6
Weerbaarheid en mentale gezondheid (%)

	Centrum	West	Nieuw-West	Zuid	Oost	Noord	Zuidoost	Amsterdam	Nederland
Is voldoende weerbaar	87	86	90	85	87	89	86	88	88
Herstelt snel na een moeilijke periode	66	65	68	65	63	64	61	65	65
Vindt het makkelijk om stressvolle gebeurtenissen te doorstaan	38	42	41	39	42	41	39	41	42
Heeft veel vertrouwen in de toekomst	55	55	57	58	55	57	49	57	53
Heeft psychische klachten	34	33	26	30	31	29	35	30	27
Voelt zich meestal (zeer) gelukkig	70	70	78	77	76	73	68	74	77
Had de afgelopen 12 maanden een enkele keer tot heel vaak suïcidegedachten	29	22	18	23	23	23	31	22	21
Heeft zich de laatste 4 weken vaak of (bijna) altijd eenzaam gevoeld	13	12	9	12	12	12	16	11	10
Voelt zich (zeer) vaak gestresst door één of meer factoren	56	53	46	50	50	50	50	49	44

Centrum

Hoe hebben jongeren in het Centrum de coronaperiode doorstaan? Hebben zij nog last van de gebeurtenissen die zij hebben meegemaakt? Hoe staat het met hun mentale gezondheid? Waarin verschilt Centrum van de rest van Amsterdam en Nederland?

Gebeurtenissen corona:

- 8 op de 10 jongeren in het centrum hebben één of meer ingrijpende gebeurtenissen meegemaakt in de coronaperiode; dat is vaker dan landelijk.
- Jongeren hebben vaker verlies van werk of inkomen van hun ouders meegemaakt dan gemiddeld in Amsterdam en Nederland.
- 29% heeft nog last van de gebeurtenissen die hij/zij heeft meegemaakt; dat is vaker dan landelijk.

Mentale gezondheid:

- Jongeren in het Centrum voelen zich minder vaak gelukkig dan hun leeftijdgenoten in Nederland. Zij ervaren ook meer eenzaamheid en stress.
- 34% heeft psychische klachten; dit is vaker dan landelijk (27%). Risicogroep: meisjes (50%).
- In het jaar voorafgaand aan de afname van de vragenlijst heeft 29% suïcidegedachten gehad; dit is vaker dan gemiddeld in Amsterdam en Nederland. Risicogroepen zijn: meisjes (36%) en jongeren die niet bij beide ouders wonen (41%).

Jongeren in het Centrum beschikken even vaak over beschermende mentale factoren (weerbaarheid en veerkracht) als gemiddeld in Amsterdam en Nederland.

Tabel 7

Achtergrondkenmerken van leerlingen in Centrum (%)

In Centrum zitten 926 jongeren in de 2^e en 4^e klas van het voortgezet onderwijs. In de tabel staan de achtergrondkenmerken. 330 jongeren in het Centrum deden mee aan het onderzoek (response 36%).

Geslacht

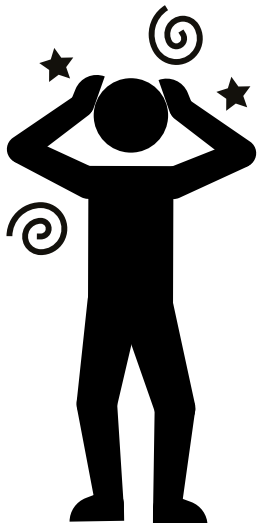
Jongen	49%
Meisje	51%

Klas

Klas 2	49%
Klas 4	51%

Onderwijsniveau

Vmbo	20%
Havo/Vwo	80%

West

Hoe hebben jongeren in West de coronaperiode doorstaan?
Hebben zij nog last van de gebeurtenissen die zij hebben meegemaakt? Hoe staat het met hun mentale gezondheid?
Waarin verschilt West van de rest van Amsterdam en Nederland?

Gebeurtenissen corona:

- Driekwart van de jongeren in West heeft één of meer ingrijpende gebeurtenissen meegemaakt in de coronaperiode; dat is gunstiger dan gemiddeld in Amsterdam.
- Jongeren hebben vaker verlies van werk of inkomen van hun ouders meegemaakt dan gemiddeld in Nederland.
- 1 op de 9 jongeren had hulp of steun nodig tijdens de coronaperiode maar kon bij niemand terecht. Dat is vaker dan landelijk.
- 45% van de jongeren vond het gemakkelijk om te sporten of bewegen in de buurt tijdens de lockdown. Dat is minder vaak dan gemiddeld in Amsterdam. Risicogroep: vmbo-leerlingen (35%).
- Circa driekwart van de jongeren kon thuis een plek voor zichzelf vinden als hij/zij dat nodig had. Dat is minder vaak dan landelijk.

Mentale gezondheid:

- Van de jongeren in West voelt 70% zich meestal (zeer) gelukkig. Dat is minder vaak dan gemiddeld in Amsterdam en Nederland. Risicogroepen zijn: meisjes (63%) en jongeren die niet bij beide ouders wonen (60%).
- Psychische klachten en stress komen vaker voor dan landelijk.

Jongeren in West beschikken even vaak over beschermende mentale factoren (weerbaarheid en veerkracht) als gemiddeld in Amsterdam en Nederland

Tabel 8

Achtergrondkenmerken van leerlingen in West (%)

In West zitten 2.033 jongeren in de 2^e en 4^e klas van het voortgezet onderwijs. In de tabel staan de achtergrondkenmerken. 554 jongeren in West deden mee aan het onderzoek (response 27%).

Geslacht

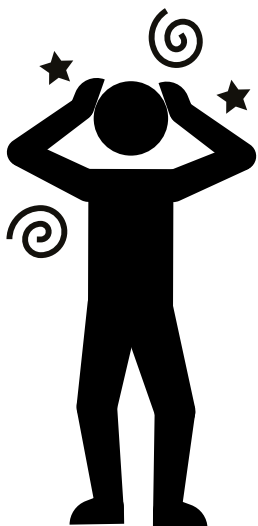
Jongen	51%
Meisje	49%

Klas

Klas 2	48%
Klas 4	52%

Onderwijsniveau

Vmbo	37%
Havo/Vwo	63%

Nieuw-West

Hoe hebben jongeren in Nieuw-West de coronaperiode doorstaan? Hebben zij nog last van de gebeurtenissen die zij hebben meegemaakt? Hoe staat het met hun mentale gezondheid? Waarin verschilt Nieuw-West van de rest van Amsterdam en Nederland?

Gebeurtenissen corona:

- Jongeren in Nieuw-West maakten vaker een ziekenhuisopname of overlijden van een naaste door corona mee dan gemiddeld in Amsterdam en Nederland.
- 9% maakte een overlijden van een naaste mee door corona. Risicogroepen: Jongeren die bij beide ouders wonen (10%) en jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond (10%).
- 9% had behoefte aan hulp of steun tijdens de coronaperiode maar kon bij niemand terecht. Dat is vaker dan landelijk.
- Circa driekwart van de jongeren kon tijdens de lockdown thuis een plek voor zichzelf vinden als hij/zij dat nodig had. Nieuw-West behoort tot de stadsdelen die hiervoor het meest gunstig scoren.

Mentale gezondheid:

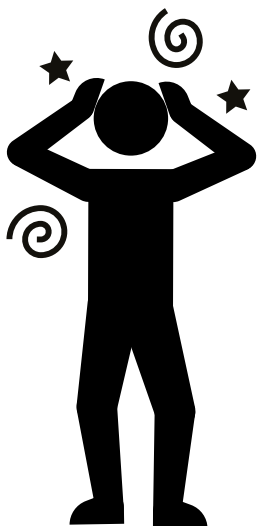
- Jongeren in Nieuw-West ervaren minder eenzaamheid en psychische klachten dan gemiddeld in Amsterdam.
- 18% geeft aan suïcidegedachten te hebben gehad in het afgelopen jaar. Dat is minder dan gemiddeld in Amsterdam (22%) en Nederland (21%).
- De meeste jongeren voelen zich gelukkig (78%), vaker dan gemiddeld in Amsterdam.

Jongeren in Nieuw-West hebben meer vertrouwen in de toekomst dan jongeren in de rest van Nederland. Ze beschikken even vaak over beschermende mentale factoren (weerbaarheid en veerkracht) als gemiddeld in Amsterdam en Nederland.

Tabel 9

Achtergrondkenmerken van leerlingen in Nieuw-West (%)

In Nieuw-West zitten 3.496 jongeren in de 2 ^e en 4 ^e klas van het voortgezet onderwijs. In de tabel staan de achtergrondkenmerken. 952 jongeren in Nieuw-West deden mee aan het onderzoek (response 27%).	
Geslacht	
Jongen	50%
Meisje	50%
Klas	
Klas 2	49%
Klas 4	51%
Onderwijsniveau	
Vmbo	46%
Havo/Vwo	54%

Zuid

Hoe hebben jongeren in Zuid de coronaperiode doorstaan?
Hebben zij nog last van de gebeurtenissen die zij hebben meegemaakt? Hoe staat het met hun mentale gezondheid?
Waarin verschilt Zuid van de rest van Amsterdam en Nederland?

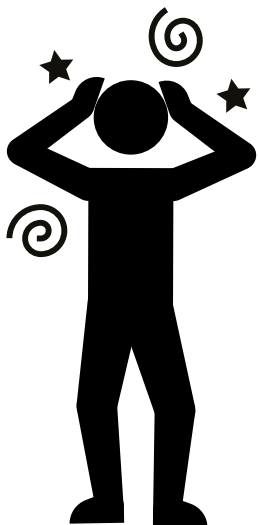
Gebeurtenissen corona:

- 85% van de jongeren in Zuid heeft één of meer ingrijpende gebeurtenissen meegemaakt in de coronaperiode; dat is vaker dan gemiddeld in Amsterdam en Nederland. Risicogroep: 4e klassers (88%).
- Jongeren maakten vaker een ziekenhuisopname van een naaste door corona mee dan gemiddeld in Nederland. Dat geldt ook voor verlies van werk en inkomen van hun ouders.
- 24% heeft in het najaar van 2021 nog last van de gebeurtenissen die hij/zij heeft meegemaakt. Dat is ook hoger dan landelijk.
- Jongeren in Zuid vonden het tijdens de lockdown makkelijker om te sporten of te bewegen in de buurt dan hun leeftijdgenoten in Amsterdam en Nederland.
- Circa driekwart van de jongeren (74%) kon thuis een plek voor zichzelf vinden als hij/zij dat nodig had. Dat is minder vaak dan landelijk.

Mentale gezondheid:

- Jongeren in Zuid ervaren meer stress en eenzaamheid dan in de rest van Nederland.

Jongeren in Zuid hebben meer vertrouwen in de toekomst dan jongeren in de rest van Nederland. Ze beschikken even vaak over beschermende mentale factoren (weerbaarheid en veerkracht) als gemiddeld in Amsterdam en Nederland.

Tabel 10

Achtergrondkenmerken van leerlingen in Zuid (%)

In Zuid zitten 2.053 jongeren in de 2^e en 4^e klas van het voortgezet onderwijs. In de tabel staan de achtergrondkenmerken. 779 jongeren in Zuid deden mee aan het onderzoek (response 38%).

Geslacht

Jongen	51%
Meisje	49%

Klas

Klas 2	51%
Klas 4	49%

Onderwijsniveau

Vmbo	23%
Havo/Vwo	77%

Oost

Hoe hebben jongeren in Oost de coronaperiode doorstaan?
Hebben zij nog last van de gebeurtenissen die zij hebben meegemaakt? Hoe staat het met hun mentale gezondheid?
Waarom verschilt Oost van de rest van Amsterdam en Nederland?

Gebeurtenissen corona:

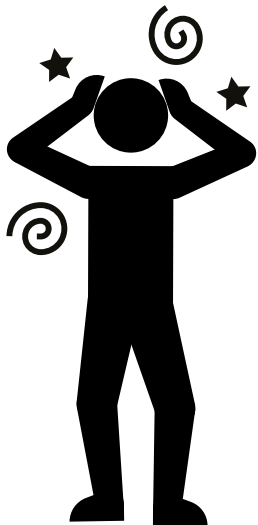

- 4 van de 5 jongeren in Oost hebben één of meer ingrijpende gebeurtenissen meegemaakt; dat is hoger dan gemiddeld in Amsterdam en Nederland.
- 1 op de 9 jongeren heeft meegemaakt dat een naaste in het ziekenhuis heeft gelegen door corona; dat is minder vaak dan gemiddeld in Amsterdam.
- Jongeren (16%) hebben vaker verlies van werk of inkomen van hun ouders meegemaakt dan gemiddeld in Nederland (11%).
- 8% had behoefte aan hulp of steun tijdens de coronaperiode en kon bij niemand terecht; dat is vaker dan landelijk.
- 55% van de jongeren vond het tijdens de lockdown makkelijk om te sporten of te bewegen in de buurt. Dat is gunstiger dan in Amsterdam en Nederland.
- Bijna driekwart van jongeren kon thuis een plek voor zichzelf vinden als hij/zij dat nodig had. Dat is ongunstiger dan landelijk.

Mentale gezondheid:

- 1 op de 3 jongeren heeft psychische klachten; vaker dan landelijk.
- De helft van jongeren in Oost voelt zich (zeer) vaak gestrest door één of meer factoren. Stress komt in Oost vaker voor dan gemiddeld in Nederland.

Jongeren in het Oost beschikken even vaak over beschermende mentale factoren (weerbaarheid en veerkracht) als gemiddeld in Amsterdam en Nederland.

Tabel 11

Achtergrondkenmerken van leerlingen in Oost (%)

In Oost zitten 2.896 jongeren in de 2^e en 4^e klas van het voortgezet onderwijs. In de tabel staan de achtergrondkenmerken. 1.036 jongeren in Oost deden mee aan het onderzoek (response 36%).

Geslacht

Jongen	50%
Meisje	50%

Klas

Klas 2	50%
Klas 4	50%

Onderwijsniveau

Vmbo	31%
Havo/Vwo	69%

Noord

Hoe hebben jongeren in Noord de coronaperiode doorstaan? Hebben zij nog last van de gebeurtenissen die zij hebben meegemaakt? Hoe staat het met hun mentale gezondheid? Waarin verschilt Noord van de rest van Amsterdam en Nederland?

Gebeurtenissen corona:

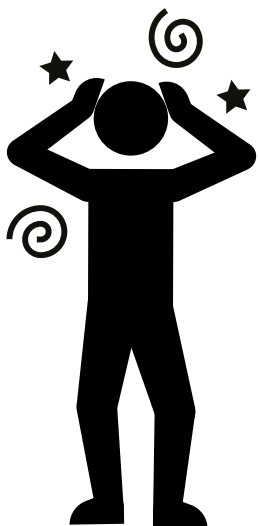

- 4 van de 5 jongeren in Noord hebben één of meer ingrijpende gebeurtenissen meegemaakt in de coronaperiode; dat is vaker dan gemiddeld in Nederland.
- 14% heeft meegemaakt dat een naaste in het ziekenhuis heeft gelegen door corona; dat is vaker dan gemiddeld in Nederland. Ook hebben meer jongeren in Noord een naaste verloren aan corona dan gemiddeld in Nederland.
- Jongeren hebben vaker verlies van werk of inkomen van hun ouders meegemaakt dan gemiddeld in Nederland.
- 45% van de jongeren in Noord vond het tijdens de lockdown makkelijk om te sporten of te bewegen in de buurt. Dat is ongunstiger dan gemiddeld in Amsterdam. Risicogroepen: meisjes (42%) en vmbo-leerlingen (40%)
- 7 van de 10 van de jongeren konden thuis een plek voor zichzelf vinden als hij/zij dat nodig had. Dat is lager dan landelijk.

Mentale gezondheid:

- De helft van jongeren in Noord voelt zich (zeer) vaak gestrest door één of meer factoren. Stress komt in Noord vaker voor dan gemiddeld in Nederland.

Jongeren in Noord beschikken even vaak over beschermende mentale factoren (weerbaarheid en veerkracht) als gemiddeld in Amsterdam en Nederland.

Tabel 12

Achtergrondkenmerken van leerlingen in Noord (%)

In Noord zitten 2.273 jongeren in de 2^e en 4^e klas van het voortgezet onderwijs. In de tabel staan de achtergrondkenmerken. 742 jongeren in Noord deden mee aan het onderzoek (response 33%).

Geslacht

Jongen	51%
Meisje	49%

Klas

Klas 2	51%
Klas 4	49%

Onderwijsniveau

Vmbo	48%
Havo/Vwo	52%

Zuidoost

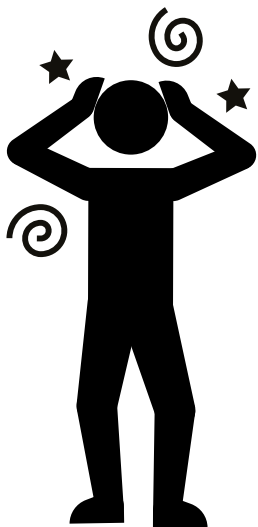
Hoe hebben jongeren in Zuidoost de coronaperiode doorstaan? Hebben zij nog last van de gebeurtenissen die zij hebben meegemaakt? Hoe staat het met hun mentale gezondheid? Waarin verschilt Zuidoost van de rest van Amsterdam en Nederland?

Gebeurtenissen corona:

- 9% van de Jongeren in Zuidoost heeft een naaste verloren aan corona; dat is vaker dan gemiddeld in Nederland.
- Jongeren hebben vaker verlies van werk of inkomen van hun ouders meegemaakt dan gemiddeld in Nederland.
- 12% van de jongeren had behoefte aan hulp of steun tijdens de coronaperiode maar kon bij niemand terecht (vaker dan landelijk).
- 6 van de 10 jongeren konden thuis een plek voor zichzelf vinden als hij/zij dat nodig had. Dat is lager dan in Amsterdam en Nederland.

Mentale gezondheid:

- 35% heeft psychische klachten. Dat is ongunstiger dan landelijk (27%). Risicogroep: meisjes (52%).
- 68% van de jongeren voelt zich meestal (zeer) gelukkig; dat is minder dan gemiddeld in Amsterdam en Nederland. Risicogroep: jongeren die niet bij beide ouders wonen (60%).
- 16% van de jongeren voelt zich vaak of (bijna) altijd eenzaam; dat is hoger dan in Amsterdam en Nederland. Risicogroep: meisjes (23%).
- 31% heeft suïcidegedachten gehad in het afgelopen jaar; hoger dan gemiddeld in Amsterdam en Nederland. Risicogroep: meisjes (43%).

Jongeren in Zuidoost beschikken even vaak over beschermende mentale factoren als gemiddeld in Amsterdam en Nederland; zij scoren even gunstig voor weerbaarheid, omgaan met stress en snel herstel na een moeilijke periode.

Tabel 13

Achtergrondkenmerken van leerlingen in Zuidoost (%)

In Zuidoost zitten 1.939 jongeren in de 2^e en 4^e klas van het voortgezet onderwijs. In de tabel staan de achtergrondkenmerken. 309 jongeren in Zuidoost deden mee aan het onderzoek (response 16%)*.

Geslacht

Jongen	49%
Meisje	51%

Klas

Klas 2	52%
Klas 4	48%

Onderwijsniveau

Vmbo	54%
Havo/Vwo	46%

* Jongeren uit Zuidoost die hebben meegedaan zitten op scholen buiten stadsdeel Zuidoost.

Over het onderzoek

Corona Gezondheidsmonitor Jeugd 2021

In het najaar van 2021 vond de Corona Gezondheidsmonitor jeugd plaats. Dit is een landelijk onderzoek, uitgevoerd door alle GGD'en in Nederland, naar de impact van corona op de gezondheid en het welbevinden van jongeren. Digitale vragenlijsten zijn afgenomen onder leerlingen in klas 2 en 4 van 42 scholen in de regio Amsterdam – Amstelland voor regulier voortgezet onderwijs. In totaal vulden 5.279 Amsterdamse jongeren de vragenlijst in, dat is een derde van het totaal aantal Amsterdamse leerlingen in klas 2 en 4 (15.780).

De Corona Gezondheidsmonitor Jeugd 2021 is onderdeel van de Integrale (populatie-brede) Gezondheidsmonitor COVID 19. Hierbij wordt samengewerkt met GGD GHOR Nederland, het RIVM, het Nivel en ARQ Nationaal Psychotrauma Centrum. ZonMw is namens het ministerie van VWS opdrachtgever van de monitor en faciliteert verbinding tussen lopende onderzoeken.

Periode van afname

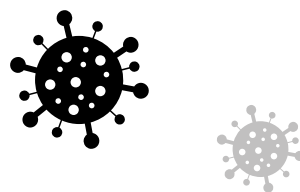
De meeste jongeren (circa 90%) vulden najaar 2021 de vragenlijst in tijdens een periode met relatief weinig coronamaatregelen. De scholen waren open en jongeren konden sporten. Er golden nog wel maatregelen als thuisblijven bij klachten, mondkapjes en afstand houden. Voor horeca, bioscopen, evenementen en sportwedstrijden was een coronabewijs verplicht. Sommige vragen in de monitor gaan over de afgelopen 4 weken (zoals psychische klachten). In de 4 weken voor de start van de afname van de monitor hadden de jongeren relatief veel bewegingsvrijheid. Andere vragen gaan over het afgelopen jaar (zoals suïcidegedachten). In het jaar voor de afname hadden jongeren het nodige meegemaakt; schoolsluiting, digitale lessen, lockdown, avondklok en de 1,5 meter maatregel. Tien procent van de jongeren heeft de vragenlijst ingevuld in de periode eind oktober tot 26 november 2021. In deze periode nam het aantal besmettingen weer toe en de maatregelen werden weer strenger vanaf november.

Uitvoering van de berekeningen

De resultaten tussen groepen Amsterdamse jongeren zijn middels statistische toetsen vergeleken. Ook de resultaten van de stadsdelen zijn middels statistische toetsen vergeleken met het cijfer van Amsterdam. Verschillen zijn statistisch significant als de kans op toeval kleiner is dan 5% ($p < 0,05$). Om te beoordelen of er een verschil is tussen Amsterdam en Nederland is gekeken naar de betrouwbaarheidsintervallen rond het prevalentiecijfers van Amsterdam en Nederland. In de tabellen wordt een significant verschil met * aangegeven. Door de gegevens te wegen naar geslacht, leerjaar en onderwijsniveau zijn de resultaten representatief voor de Amsterdamse leerlingen in klas 2 en 4 van het voortgezet onderwijs.

Meer cijfers?

Als aanvulling op de resultaten in deze rapportage, vindt u op onze site [Gezondheid in Beeld](#) aanvullende indicatoren en uitsplitsingen naar leerjaar, geslacht, onderwijsniveau, herkomst en gezinssamenstelling. Op gemeentelijk, regionaal en landelijk niveau worden de resultaten gerapporteerd op de site van het [RIVM](#).

Meer informatie?

- Voor informatie over het onderzoek kunt u contact opnemen met de afdeling Gezond Leven van de GGD Amsterdam: gezondleven@ggd.nl
- Voor advies of overleg over interventies die op scholen kunnen worden ingezet, zoals het thema [welbevinden](#) van de Gezonde school, kunt u contact opnemen met één van de Gezonde School Adviseurs [\(GSA\) gezondeschool.vo@ggd.amsterdam.nl](mailto:(GSA)gezondeschool.vo@ggd.amsterdam.nl).
- Voor meer informatie, tips en hulp die 'Thrive Amsterdam Mentaal Gezond' aanbiedt aan jongeren: [Thrive Amsterdam](#).
- Voor meer informatie over de hulp die de afdeling jeugdgezondheidszorg van de GGD aanbiedt aan jongeren: www.ggd.amsterdam.nl/jeugd/jongeren
- Voor contact met jeugdgezondheidszorg: [Contact met Jeugdgezondheidszorg \(JGZ\) - GGD Amsterdam](#)
- Als een locatie van de jeugdgezondheidszorg, of een jeugdverpleegkundige/ jeugdarts niet bereikbaar is kunt u bellen met het algemene nummer van het OKT/JGZ Amsterdam – Amstelland: 020-55 55 961 (optie intercollegiaal overleg).

Colofon

Auteurs: Marijn Julius
Lenette Rietveld
Claudia Verhagen

Online: www.ggd.amsterdam.nl

Contact: gezondleven@ggd.amsterdam.nl

Vormgeving: Vorm de Stad

Fotografie: Fotobank Amsterdam – Sanne Couprie

